

مسائل اختصاصی در مورد نماز مسافر

موارد زیر طبق نظر مقام معظم رهبری می باشد و نظری از حضرت امام ره در این خصوص یافت نشد.

آیت الله العظمی خامنه ای:

مسائل اختصاصی در مورد نماز مسافر

اگر سفر و هدف آن معصیت نباشد، ولی در ضمن سفر کار حرام (مانند غیبت یا شرب خمر) انجام شود، حکم سفر معصیت را ندارد و نماز قصر است. البته اگر کار حرام در تمام طول سفر (مگر ساعات کم) انجام گیرد به طوری که صدق کند سفر در معصیت الهی گذشته است، در این صورت احتیاط آن است که نماز را جمع بخواند.

(نماز مسافر جامع، م ۷۸)

اگر مکلف یقین به حرمت سفر یا غایت آن ندارد لکن بر اساس بیّنه (دو شاهد عادل) یا استصحاب، تصوّر کند سفر یا غایت آن حرام است و با این حال به سفر برود سپس بفهمد که اشتباه کرده است، باید نماز را در وقت به صورت قصر اعاده و در خارج وقت، قضا کند و اگر اصلاً نماز را نخوانده باشد، به صورت قصر قضا کند.

(نماز مسافر جامع، م ۸۹)

سفر تفریحی برای شکاری که گوشت آن را می خورند، حکم سفر لاهی را ندارد.

(رساله ی نماز و روزه، م ۴۷۲)

یکی از شرایط قصر نماز در سفر، آن است که شخص محلّ استقرار و نقطه ی اقامت ثابتی در غیر سفر داشته باشد ؛ بنابراین چنانچه مسافری اصلاً محلّ ثابت و مکان استقرار و سکونت ندارد و بنای زندگی اش نیز این است که چنین مکانی نداشته باشد و خانه به دوش باشد، هر چند در آخر عمر ممکن است از این تصمیم منصرف شود، نمازش تمام است.

(نماز مسافر جامع، م ۱۱۸)

.....

کسی که با خانواده و وسایل زندگی اش به قصد مسافرت یکی دو ساله، مثلاً به دور دنیا حرکت می کند، حکم خانه به دوش را ندارد و نمازش قصر است.

(نماز مسافر جامع، م ۱۲۳)

.....

اگر در بخشی از سال مکان استقرار دارد، ولی در بخش دیگری از سال جای ثابتی ندارد و خانه به دوش است، باید هنگام سکونت در محل استقرار نمازش را تمام و زمانی که بیرون می آید و محل استقرار ندارد (مانند بعضی از قبیله ها)، بنابر احتیاط واجب هم قصر و هم تمام بخواند.

(رساله ی نماز و روزه، م ۴۷۶)

.....

کسی که سفر شغل او است (خواه قوام شغل به سفر باشد یا سفر مقدمه شغل باشد)، اگر به سفر غیر شغلی برود، هر چند به محل شغلش باشد، نمازش قصر است.

در فرض مسئله قبل، چنانچه برای کاری غیر از شغل به محل شغلش سفر کند، ولی تصمیم بگیرد که به خاطر شغل در آنجا بماند، در مدتی که آنجا توقف می کند تا به سر کار برود و بعد از آن و در برگشت، نمازش تمام است، گرچه احتیاط آن است که در مدتی که آنجا توقف می کند تا به سر کار برود نماز را هم تمام و هم قصر بخواند.

(رساله نماز و روزه، م ۴۹۲ و ۴۹۳)

.....

کسی که شغلش سفر است، در صورتی که ده روز در وطن یا غیر وطن اقامت کند و بعد از آن به سفر غیر کاری برود، مثلاً به سفر زیارتی برود، بنا بر احتیاط واجب در سفر کاری بعد از سفر زیارتی نمازش را هم قصر و هم تمام بخواند.

(رساله ی نماز و روزه، م ۴۹۵)

.....

اگر در ضمن سفر شغلی، کار شخصی، مانند زیارت انجام دهد، (چه غرض اصلی کار شخصی باشد و بردن مسافر تبعی باشد یا به عکس و یا هر دو غرض مساوی باشند) نماز تمام است.

(رساله ی نماز و روزه، قسمت دوم از م ۵۰۲)

.....

کسی که سفر شغل او است، اگر به سفر غیر شغلی برود و بخواهد از آنجا برای شغل به محلّ شغل برود، در صورتی که ده روز (چه با قصد و چه بدون قصد) در آنجا توقف نکرده باشد، در سفر به محلّ شغل نمازش تمام است.

(رساله ی نماز و روزه، م ۵۰۳)

.....

شخصی که تردد شغلی دارد اگر برای امری مانند صله رحم یکی دو روز زودتر به محلّ کار برود، حکم سفر شغلی را دارد.

(استفتاء، ۱۲)

.....

کسی که شغلش سفر است، در برگشت از سفر شغلی نمازش تمام است، ولی اگر چند روز (کمتر از ده روز) برای غیر شغل، مانند زیارت یا تفریح بماند و سپس برگردد، بنابر احتیاط واجب در برگشت، باید بین قصر و تمام جمع کند.

(رساله ی نماز و روزه، م ۵۰۴)

.....

سؤال: فردی در غیر وطن به طور موقت ساکن شده است، اما محلّ کار او همان وطن او است و بین این دو محل مسافت شرعی وجود دارد و هر روز برای انجام کار به وطن خود می رود، در رجوع از این سفر و در محلّ زندگی موقت که حکم وطن را ندارد وظیفه او چیست؟ آیا با رسیدن به وطن سفر شغلی او قطع شده و در برگشت سفر جدید غیر شغلی محسوب می شود و نماز قصر است؟ و یا اینکه چون به جهت شغلی که دارد و نمی تواند یک جا بماند نمازش در برگشت و محلّ اقامت هم تمام است؟

پاسخ: اگر ده روز در وطن مکث نمی کند نمازش تمام است.

(استفتاء، ۱۲)

.....

سؤال: فردی که هفته ای یک بار به عنوان خادم افتخاری حرم امام رضا (علیه السّلام) به مشهد مقدّس سفر می

کند آیا این سفر، سفر شغلی محسوب می شود، وضعیت نماز و روزه اش چگونه است؟

پاسخ: در فرض سؤال شغل محسوب نمی شود، بنابراین نماز قصر است و روزه صحیح نیست.

(استفتاء، ۲۰)

.....

کسی که شغلش سفر است اگر به آخرین سفر شغلی برود یا در بین سفر از ادامه اشتغال منصرف شود، چنانچه سفر مقوم شغل او بوده، مانند رانندگی، در این صورت در مسیر برگشت از آخرین سفر، اگر مسافری نیاورد، برگشت او سفر شغلی حساب نمیشود و نمازش قصر است، چه با ماشین خودش برگردد و یا با وسیله دیگری؛ و اگر سفر مقدمه شغل او باشد هنگام برگشت از سفر آخر بنابر احتیاط واجب باید نماز را هم قصر و هم تمام بخواند.

(رساله ی نماز و روزه، م ۵۰۵)

.....

وطن اصلی مکانی است که انسان بخش عمده ای از اوایل زندگی (دوران کودکی و نوجوانی) را در آنجا رشد و نمو کرده باشد.

در تحقق وطن اصلی لازم نیست که انسان در آنجا متولد شده یا وطن والدینش باشد، همچنین لازم نیست قصد داشته باشد برای همیشه یا مدت طولانی در آنجا زندگی کند، بلکه اگر تصمیم داشته باشد که در آینده از آنجا کوچ کند، تا زمانی که خارج نشده، همچنان وطن اصلی صدق می کند.

مقدار زمان لازم برای تحقق وطن اصلی، موکول به نظر عرف است؛ مثلاً اگر ده سال اوّل زندگی را در جایی گذرانده است، از نظر عرف وطن اصلی صدق می کند و اگر یکی دو سال مانده باشد، وطن صدق نمی کند.

(رساله ی نماز و روزه، م ۵۳۱، ۵۳۲ و ۵۳۳)

سوال: در خصوص سفر دانشجو در درس فرموده اید: "بعضی از علماء این را کأته شغل و حرفه دانسته اند. چون از این جهت، موضوع برای ما مشتبه است، ما اینجا احتیاط می کنیم، وقتی احتیاط کردیم، می توانند به دیگران مراجعه کنند." حال با توجه به اینکه مراجع دیگر نماز دانشجو را نه از حیث شغل بلکه از حیث کثیر السفر بودن تمام می دانند آیا می توانند به آنها مراجعه کنند؟

پاسخ: بله می توانند. (استفتاء، ۳۶)

سوال: اینجانب ساکن بندرعباس می باشم. شغلم به نحوی است که ۱۵ روز در منزل و یک ماه با لنج در سفر دریایی هستم. با توجه به اینکه میان سفرهای شغلی من بیش از ۱۰ روز فاصله می شود حکم نماز من در سفرهای شغلی چگونه است؟

پاسخ: در فرض مذکور که سفر شغلی، بعد از ده روز توقف در یک مکان است نماز شکسته می شود. (استفتاء، ۶۹)